

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2018
TOISEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2018.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 2018

Pääministeri

JUHA SIPILÄ

Valtiovarainministeri *Petteri Orpo*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2018 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Vuonna 2018 Suomi on nykyisen taloussuhdanteen huipulla, kun BKT:n ennustetaan kasvavan 3,0 %. Talouskasvun kiihtymistä selittävät yritysten myönteiset tuotanto-odotukset, rakennusinvestointien suurkohteiden rakentamisen jatkuminen ja palvelualojen myyntiodotusten kohentuminen. Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Merkittävin kasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen.

Työllisyys on alkuvuoden aikana kasvanut nopeasti ja työllisiä on nyt enemmän kuin koskaan aiemmin. Työllisyysaste, eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista, on ennusteen mukaan 71,7 % v. 2018. Vuoden 2018 työttömyysasteeksi ennustetaan 7,4 %. Työllisyyden kasvu ja työttömyyden lasku jatkuvat v. 2019.

Kuluttajahinnat nousevat v. 2018 laajasti eri hyödykeryhmissä ja inflaatio kiihtyy 1,1 prosenttiin. Inflaatiota nostavat lähinnä palvelu-, elintarvike- ja energiahintojen nousu. Verojen nousu kiihdyttää inflaatiota yli 0,3 prosenttiyksikköä.

Tuloarviot

Verotuloarviota ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 233 milj. eurolla. Verotulot ovat kehittyneet aiemmin ennakoitua myönteisemmin. Tähän on vaikuttanut osaltaan taloudellisen aktiiviteetin vahvistuminen, joka on näkynyt mm. yksityisen kulutuksen kehityksessä. Arvonlisäverokertymää ehdotetaan korotettavaksi 104 milj. eurolla. Lisäksi ansio- ja pääomatuloveron tuottoa ehdotetaan korotettavan 98 milj. eurolla vuoden 2017 verotuksen valmistumisesta saatujen ennakkotietojen perusteella, joiden mukaan mm. pääomatulot ovat lisääntyneet aiemmin arvioitua enemmän. Tupakkaveron ja varainsiirtoveron tuottoarviota korotetaan toteutuneen kehityksen pohjalta. Sitä vastoin korkotulojen lähdevero ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron tuotto jää kertymätietojen perusteella budjetoitua pienemmäksi.

Valtion saamia sekalaisia tuloja ehdotetaan korotettavan yhteensä 165 milj. euroa. Maaseudun kehittämiseen EU:lta saatavat tulot nousevat 110 milj. euroa budjetoitua suuremmiksi. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuloja kasvattaa puolestaan 72 milj. eurolla päästöoikeuksien hinnan nousu ja siihen liittyvät huutokauppatulot. Verotukseen liittyvien korkotulojen ennuste alenee 30 milj. eurolla mm. Verohallinnon siirtohinnoittelusta tekemien valitusten ja niistä oikeusasteessa saatujen päätösten vaikutuksesta. Sakkotuloarviota ehdotetaan pienennettäväksi 22,5 milj. euroa aiemmin arvioitua pienemmän tulokertymän vuoksi.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 483 milj. euron lisäys ja määrärahojen 2 milj. euron vähennys huomioon ottaen vuoden 2018 toinen lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 485 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2018 arvioidaan n. 1 250 milj. euroa. Valtionvelan määrän

vuoden 2018 lopussa arvioidaan olevan 107 mrd. euroa, mikä on 46 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2017 Tilinpäätös	2018 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	2018 Hallituksen esitys	2018 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)				
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	55 042	56 194	-2	56 192
	1 331	1 232	-60	1 172
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)				
— Verotulot	51 341	54 460	483	54 942
— Muut tulot	43 107	44 185	233	44 417
	8 234	10 275	250	10 525
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)				
— Nettolainanotto	3 084	1 735	-485	1 250
— Velanhallinta	3 061	1 785	-485	1 300
	23	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 119 milj. eurolla. Vuoden 2018 kehysmenot olisivat 44 555 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennekorjaukset huomioon ottaen vuoden 2018 kehystaso on 44 555 milj. euroa. Jakamattomaksi varaukseksi jää 9 000 euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2018
30.10.64	Ajoitusmuutos maaseutuohjelman toteutuksessa	14,4
32.01.21	Luvat ja valvonta -hankkeen toteutuksen myöhentyminen (uudelleenbudjetointi)	0,7
Yhteensä		15,1

Osaaminen ja koulutus

Osaajapulan helpottamiseksi lisätään työttömille suunnattua lyhytkestoista ja tutkinnon osaan tähtäävää koulutusta ammatillisessa koulutuksessa sekä yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Näihin kertaluonteisiin ja nopeasti vaikuttaviin toimiin ehdotetaan opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan yhteensä 20 milj. euron lisäystä. Lisäyksestä 10 milj. euroa kohdennetaan ammatillisen osaamisen pilottien suuntaamiseen etenkin työttömien työllistymisen edistämistoimiin ja 10 milj. euroa yliopisto- ja ammattikorkeakoulukoulutuksen laajentamiseen osaajapula-aloilla, kuten rakennus- sekä sosiaali- ja terveysalalla.

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työmarkkinoille siirtymistä nopeutetaan ja sujuvoitetaan tehokkailla kielikoulutus- ja tukipalveluilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan ehdotetaan lisättäväksi 3 milj. euroa siihen, että ohjataan opiskelijoita koulutukseen ja työelämään maahanmuuton vastuukorkeakouluissa ja toteutetaan lyhytkestoisia koulutuksia korkeakouluissa. Lisäksi työelämän ulkopuolella olevien kieli-, luku- ja kirjoitustaidon koulutuksiin lisätään 2 milj. euroa.

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoiminnan kehittämiseen maahanmuuttajien osaamisen ja työllistymisedellytysten vahvistamiseksi ehdotetaan 2,5 milj. euroa sekä OKM:n että TEM:n hallinnonaloille.

Edellä mainitut yhteensä 30 milj. euron kertaluonteiset lisäykset rahoitetaan siirtona momentilta 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut.

Lisäksi korkeakouluille ehdotetaan 10 milj. euron lisämäärärahaa ohjelmistoalan työvoimapuulaan vastaamiseksi. Määrärahan puitteissa koulutusta voitaisiin tarjota 1 600—2 400 henkilölle.

Tekoäly

Tekoälyn ja tekoälytutkimuksen laitteistojen hankkimiseen ehdotetaan 4 milj. euron lisämäärärahaa. Päätös toteutetaan laajentamalla opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää datanhallinnan ja suurteholaskennan kehittämisohjelmaa.

Maatalous

Kasvukauden 2018 kuivuudesta johtuvien maatalouden kannattavuusongelmien helpottamiseksi ehdotetaan 7,5 milj. euron lisäystä maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseen.

Liikenneverkko

Perusväylänpitoon ehdotetaan yhteensä 30 milj. euron lisäystä tasoristeysten turvallisuuden parantamiseen, teiden talvikunnossapidon parantamiseen, korjausvelan vähentämiseen ja Vt 12 riista-aitojen rakentamiseen. Lisäksi perusväylänpitoon ehdotetaan 16 milj. euron lisäystä korjausvelan vähentämiseen muun muassa siltoja korjaamalla.

Pori—Mäntyluoto-rataosan sähköistys -hanketta laajennetaan käsittämään myös Mäntyluoto—Tahkoluoto-rataosan valtion rataverkon (10,5 km) osuuden, mikä lisää määrärahatarvetta 4,4 milj. euroa.

Vt 4 Kirri—Tikkakoski -valtuutta ehdotetaan uusittavaksi siten, että hanke voidaan toteuttaa laajennettuna. Tarkoitus on parantaa Palokan ja Kirrin eritasoliittymiä moottoritiejakson eteläpuolella sekä toteuttaa turvallisuutta parantavia tiejärjestelyjä moottoritiejakson pohjoispuolella. Valtuuden uusiminen ei aiheuta lisämäärärahatarvetta.

Valtionavustukseen kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin ehdotetaan 3,5 milj. euron määrärahaa.

Merenkurkun liikenteen hanke

Hallitus on vuonna 2016 sitoutunut osarahoittamaan Merenkurkun liikenteen hanketta. Lisätaloustarviesityksessä ehdotetaan 10 milj. euroa käytettäväksi Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin sekä laivaliikenteen kehittämiseen ja ylläpitoon. Lisäksi ehdotetaan 10 milj. euroa suunnitteilla olevaan kaasu-sähkö-hybridilaiva-projektiin.

Presidenttien Trump ja Putin tapaaminen

Helsingissä heinäkuussa järjestetyn presidenttien Trump ja Putin päämiestapaamisen menoihin ehdotetaan poliisille 2,7 milj. euron ja rajavartiolaitokselle 0,7 milj. euron lisäystä. Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä virka-apukuluista. Lisäksi tapaamisen viestintä- ja protokollapalveluista aiheutuneisiin menoihin ehdotetaan 1,3 milj. euron lisäystä ulkoministeriön toimintamenoihin.

Verohallinto

Verohallinnolle ehdotetaan kertalisäyksinä 3,5 milj. euroa alustatalouden verokertymän turvaamisen edellyttämien moniulotteisten analytiikkavälineiden investointimenoihin, 1,07 milj. euroa Palkka.fi-palvelun pakollisiin investointeihin, 0,925 milj. euroa valmiste- ja autoverotuksen investointimenoihin ja 1,1 milj. euroa YTJ:n sähköisen asiointialustaratkaisun Verohallinnon osuuden kustannuksiin.

Työttömyysturva- ja toimeentulotukimenot

Työttömyysturvan valtionosuuksiin ehdotetaan kaikkiaan 156,2 milj. euron vähennystä. Valtionosuuden ansiopäivärahan kuluista arvioidaan olevan tänä vuonna 96 milj. euroa aiemmin ennakoitua pienempi. Peruspäivärahan kohdalla vähennys on 11,9 milj. euroa ja työmarkkinatuen rahoituksessa 48,3 milj. euroa. Vähennykset aiheutuvat työllisyystilanteen parantumisesta.

Toimeentulotukeen varattuun määrärahaan ehdotetaan 80 milj. euron vähennystä. Toimeentulotuen tarve on vähentynyt taloudellisen tilanteen kohetessa.

Veteraanit

Veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin ehdotetaan yhteensä 19,3 milj. euron lisämäärärahaa, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Lisämääräraha katetaan Raha-automaattiyhdistyksen käyttämättä jääneiden varojen tuloutuksesta. Lisämäärärahasta n. 3 milj. euroa kohdennetaan rintamaveteraanien kuntoutukseen ja n. 16 milj. euroa kotona asumista tukeviin palveluihin.

Pk-yritysaloiteohjelman laajentaminen

Vuonna 2016 aloitetun Suomen pk-yritysaloiteohjelman volyymin kasvattamiseen ehdotetaan 35 milj. euron lisäystä. Valtion rahoitusosuuden lisääminen parantaa pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksia ja edistää näin yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Talent Boost

Talent Boost — Kasvua kansainvälisistä osaajista -toimenpideohjelmaan ehdotetaan yhteensä 5 milj. euron lisäystä. Määrärahaista kohdennetaan 2,5 milj. euroa Business Finlandin toimintamenoihin ja 2,5 milj. euroa alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämiseen siirtamalla 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut.

Meritaito Oy ja Baltic Connector Oy

Ehdotetaan, että valtiolle annetaan suostumus luopua omistuksestaan Meritaito Oy:ssä ja Baltic Connector Oy:ssä. Maakaasumarkkinalain toimeenpanon valmisteluun liittyen Baltic Connector Oy on tarkoitus siirtää Gasum Oy:n tytäryhtiön Suomen Kaasunsiirtopalvelut Oy:n tytäryhtiöksi ja luopua näin yhtiön suorasta omistuksesta.

Vimana Oy

Hallituksen vuosia 2019—2022 koskevan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä linjaamaan mukaisesti maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:lle ehdotetaan luovutettavaksi vastikkeetta tai oman pääoman ehtoisesti valtion omistamia osakkeita enintään 30 milj. euron arvosta. Pääomasijoituksen turvin yhtiö voi jatkaa maakuntien yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palveluiden ja yhteisten integraatiopalveluiden suunnittelu-, hankinta- ja kehitystehtäviä.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Maankäyttöpäätösten digitalisaatiohankkeiden toteuttamiseen ehdotetaan 0,5 milj. euroa.

Suomen ympäristökeskuksen toiminnot siirtyvät Viikin kampusalueelle kolmessa vaiheessa. Muutosta aiheutuvia kustannuksia varten ehdotetaan 1,26 milj. euron lisämäärärahaa.

Metsähallitukselle ehdotetaan yhteensä 2,45 milj. euroa korjausvelan vähentämiseen ja Metsähallituksen digitalisaatiohankkeisiin.

Kansallisen kestävä kaupunkikehityksen ohjelman toimenpiteisiin ehdotetaan 0,56 milj. euroa ja muovitiekartan toimenpiteiden toteuttamiseen 0,5 milj. euroa.

METSO-ohjelman toteuttamista ehdotetaan vahvistettavan 3 milj. euron lisämäärärahalta.

Valtion asuntorahastosta valtion tukemalle asuntokannalle myönnettäviin purkuavustuksiin ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä kasvaneen kysynnän vuoksi.

Korjausavustusten määrärahaa ehdotetaan alennettavaksi n. 12 milj. eurolla talousarviosta tarkentuneen arvion vuoksi. Talousarvion ohella korjausavustuksia myönnetään myös Valtion asuntorahastosta.

Muita tarkistuksia

Kehitysyhteistyöhön ehdotetaan 2 milj. euron lisäystä Vähiten kehittyneiden maiden ilmastorahastoon (LCDF) sekä 2,5 milj. euroa EU:n Afrikka-hätärahaan.

Asumistukeen ehdotetaan 11,2 milj. euron lisäystä. Tarve aiheutuu opiskelijoiden siirtymisestä yleisen asumistuen piiriin.

Valtion osuuteen yrittäjien eläkkeiden aiheuttamista menoista ehdotetaan 14 milj. euron lisäystä. Nousu aiheutuu mm. vakuutusmaksutulon jäämisestä ennakoitua pienemmäksi.

Kansaneläkelaitoksen toimintakuluihin ehdotetaan 1 milj. euron korotusta. Lisästarve aiheutuu mm. toimeentulotukipäätösten aiheuttamasta lisäyöstä ja aktiivimallin toimeenpanon kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenoihin ehdotetaan 90 000 euron korotusta. Tarve aiheutuu EU:n lääkinnällisiä laitteita koskevan asetuksen toimeenpanosta.

IHN-eläintaudista aiheutuneisiin kustannuksiin ehdotetaan 1,28 milj. euroa.

Kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 0,9 milj. euron lisäystä.

Kesän metsäpalojen torjuntatehtävistä sekä Ruotsin metsäpalojen sammutukseen osallistumisesta aiheutuneisiin menoihin ehdotetaan yhteensä 1,7 milj. euron lisäystä pelastustoimen erityismenoihin.

Rajavartiolaitokselle ehdotetaan 0,3 milj. euron lisäystä menoihin, jotka aiheutuivat kesän kuuviuden aiheuttamasta poikkeuksellisen suuresta sammutuslentomäärästä ja Itä-Lapin metsäpaloista. Puolustusvoimille ehdotetaan 0,4 milj. euron lisäystä menoihin jotka aiheutuivat metsäpalojen sammutukseen liittyvistä NH90-helikopterien lentotunneista.

Suomalaisen palo- ja pelastusalan osaamista ylläpidetään ja vahvistetaan ehdottamalla Pelastusopiston välttämättömiin kalusto- ja tekniikkahankintoihin 0,5 milj. euroa.

Valtiokonttorille ehdotetaan 160 000 euroa valtion maksuliike- ja laskunvälityspalvelujen kilpailuttamiseen liittyviä asiantuntijapalveluita varten.

Valtion taloudelliselle tutkimuskeskukselle ehdotetaan 213 000 euroa ICT-infrastruktuurin uudistamiseen ja hallinnollisten prosessien kehittämiseen.

Ehdotetaan, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan kaksi Helsingissä sijaitsevaa kiinteistöä.

Suomen Ilmailumuseon investointihankkeeseen ehdotetaan myönnettäväksi 1,5 milj. euron avustus.

Puolustushallinnolle ehdotetaan 7 milj. euroa koulutuksen ja valmiuden kannalta tärkeisiin tarvi-kehankintoihin. Lisäksi puolustusmateriaalimenoihin ehdotetaan 20,1 milj. euroa vanhenevan määrärahan uudelleenbudjetoitina. Tilausvaltuuden enimmäismäärää lisättäisiin n. 200 milj. eurolla, jolla mahdollistetaan Laivue 2020 -hankkeen hankintojen sopimuksien laatiminen vuoden 2018 aikana.

Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoiminnan arviomäärärahaan ehdotetaan valuuttakurs-simuutoksista johtuen lisäystä 85 milj. euroa. Tulot lainojen lyhennyksistä kasvavat vastaavasti.

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lainoihin ehdotetaan 15 milj. euron arviomäärärahan lisäystä, joka aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta.

Uusiutuvan energian tuotantotuen arviomäärärahaan ehdotetaan 51,9 milj. euron vähennystä, joka aiheutuu sähkön markkinahinnan ja päästöoikeuden hinnan muutoksista sekä tuotantoarvioiden täsmentymisestä.

Eduskunnan vuodelle 2018 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytyt talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	124 743 000	-	124 743 000
22. Tasavallan presidentti	19 075 000	-	19 075 000
23. Valtioneuvoston kanslia	215 029 000	202 000	215 231 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 118 888 000	408 000	1 119 296 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	936 516 000	-9 650 000	926 866 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 485 985 000	19 511 000	1 505 496 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 889 998 000	29 183 000	2 919 181 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 288 673 000	23 259 000	17 311 932 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 646 386 000	41 463 000	6 687 849 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 619 989 000	41 770 000	2 661 759 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 445 982 000	64 400 000	3 510 382 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 969 031 000	42 288 000	3 011 319 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	15 015 852 000	-190 688 000	14 825 164 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	186 140 000	-4 060 000	182 080 000
36. Valtionvelan korot	1 231 910 000	-60 000 000	1 171 910 000
Yhteensä	56 194 197 000	-1 914 000	56 192 283 000

Eduskunnan vuodelle 2018 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	44 184 591 000	232 777 000	44 417 368 000
12. Sekalaiset tulot	5 635 671 000	164 909 000	5 800 580 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 790 190 000	-	2 790 190 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	1 849 218 000	85 000 000	1 934 218 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	54 459 670 000	482 686 000	54 942 356 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	1 734 527 000	-484 600 000	1 249 927 000
Yhteensä	56 194 197 000	-1 914 000	56 192 283 000

Vuoden 2018 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	232 777 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	75 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, lisäystä	98 000 000
02. Yhteisövero	—
03. Korkotulojen lähdevero, vähennystä	-23 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot	—
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	68 300 000
01. Arvonlisävero, lisäystä	104 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero, vähennystä	-41 000 000
03. Apteekkivero, lisäystä	5 300 000
08. Valmisteverot	48 000 000
01. Tupakkaverot, lisäystä	48 000 000
10. Muut verot	40 000 000
05. Varainsiirtovero, lisäystä	40 000 000
06. Arpajaisvero	—

Osasto 12

19. Muut veronluonteiset tulot	1 477 000
04. Eräät viestinnän maksut, lisäystä	1 477 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	164 909 000
23. Valtioneuvoston kanslia	100 000
99. Valtioneuvoston kanslian muut tulot	100 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	15 537 000
99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä	15 537 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	400 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	400 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	110 090 000
02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta, lisäystä	110 000 000
20. Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävä osuus rahapelitoiminnan tuotosta, lisäystä	90 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	72 000 000
99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	72 000 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	19 282 000
90. Rahapelitoiminnan tuotto, lisäystä	19 282 000
39. Muut sekalaiset tulot	-52 500 000
01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista, vähennystä	-22 500 000
02. Verotukseen liittyvät korkotulot, vähennystä	-30 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	-399 600 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	85 000 000
04. Muiden lainojen lyhennykset, lisäystä	85 000 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-484 600 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-484 600 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**-1 914 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23		€
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		202 000
01. Hallinto		202 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		202 000
23. Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v) .		—
10. Omistajaohjaus		—
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)		—
90. Muut menot		—
26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)		—

Pääluokka 24

24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA		408 000
01. Ulkoasiainhallinto		2 023 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 073 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		950 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö		4 500 000
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		4 500 000
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot		-6 115 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-6 115 000

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-9 650 000
01. Ministeriö ja hallinto	1 992 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-8 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	3 508 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	8 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	3 500 000
50. Vaalimenot	-15 150 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha), vähennystä	-15 150 000

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	19 511 000
01. Hallinto	15 000 000
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	15 000 000
10. Poliisitoimi	2 692 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 692 000
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Rajavartiolaitos	970 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	970 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	3 849 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 860 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	289 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	1 700 000

Pääluokka 27

40. Maahanmuutto	-3 000 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha), lisäystä	6 000 000
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-3 000 000
63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha), vähennystä	-6 000 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	29 183 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	29 163 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 420 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	27 743 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	20 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha), lisäystä	20 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	23 259 000
10. Verotus ja tulli	19 595 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	6 595 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	13 000 000
95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	—
97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)	—
20. Palvelut valtioyhteisölle	160 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	160 000
88. Senaatti-kiinteistöt	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	213 000
02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	213 000
60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	1 500 000
12. Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha), lisäystä	1 500 000

Pääluokka 29

19

70. Valtionhallinnon kehittäminen	-165 000
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-6 165 000
21. Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)	—
22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	6 000 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	1 756 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	1 756 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	—
69. Maksut Euroopan unionille (siirtomääräraha 3 v)	—
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	200 000
97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha), lisäystä	200 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	41 463 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	2 463 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-37 000
53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 500 000
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus	2 000 000
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	2 000 000
20. Ammatillinen koulutus	10 000 000
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha), lisäystä	10 000 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	25 500 000
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	27 000 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha), vähennystä	-1 500 000

Pääluokka 30

80. Taide ja kulttuuri	1 500 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 500 000
52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	—
90. Liikuntatoimi	—
50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	—

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	41 770 000
10. Maaseudun kehittäminen	24 590 000
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha), vähennystä	-10 000 000
44. Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	7 500 000
54. Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitetulla rahapelitoiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	90 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha), lisäystä	27 000 000
20. Maa- ja elintarviketalous	17 180 000
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha), lisäystä	2 180 000
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha), lisäystä	15 000 000
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	64 400 000
10. Liikenneverkko	54 050 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	46 150 000
37. Valtionavustus kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukko-liikennehankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	3 500 000

Pääluokka 32

21

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 400 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	10 000 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000
50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut	350 000
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	350 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	42 288 000
01. Hallinto	2 836 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 510 000
21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	676 000
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	650 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	112 500 000
06. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 500 000
46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v), lisäystä .	10 000 000
80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan (arviomääräraha), lisäystä	85 000 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä	15 000 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	-35 810 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-810 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-35 000 000
40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä	-2 686 000
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	14 000
03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-2 700 000

Päälukokka 33

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka	36 500 000
40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 500 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), lisäystä	35 000 000
65. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha), vähennystä	-1 000 000
60. Energiapolitiikka	-58 552 000
41. LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha), vähennystä ...	-6 652 000
44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), vähennystä ...	-51 900 000
70. Kotouttaminen	-12 500 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 500 000
30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha), vähennystä	-15 000 000

Päälukokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-190 688 000
01. Hallinto	-60 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-60 000
02. Valvonta	90 000
05. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	90 000
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)	—
10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaaminen, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	-67 800 000
54. Asumistuki (arviomääräraha), lisäystä	11 200 000
57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha), vähennystä	-80 000 000
60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 000 000
20. Työttömyysturva	-156 200 000
31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)	—
50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha), vähennystä	-96 000 000

Pääluokka 35

23

51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha), vähennystä	-11 900 000
52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha), vähennystä	-48 300 000
40. Eläkkeet	14 000 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	14 000 000
50. Veteraanien tukeminen	19 282 000
56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	19 282 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-4 060 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	1 760 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 260 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	6 510 000
22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	500 000
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 450 000
61. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	560 000
63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 000 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	-12 330 000
55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v), vähennystä ...	-12 330 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	-60 000 000
01. Valtionvelan korko	-60 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), vähennystä	-60 000 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**-1 914 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

Selvitysosa: Verojen kohdentamisperusteena on valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n mukaan maksuperuste. Verohallinnon verotuksessa käyttämän valmisohjelmiston suoriteperusteisuutta käyttävistä ominaisuuksista johtuen osa sillä käsiteltävistä verotapahtumista kirjautuu talousarviokirjanpitoon muulla kuin maksuperusteella. Tästä syystä talousarvion yksityiskohtaisiin perusteluihin on sisällytetty eduskunnan päätöksellä asetuksesta poikkeava kohdentamisperuste.

Ansio- ja pääomatuloveron sekä yhteisöveron säännönmukaisen verotuksen oikaisut kirjataan maksuperusteisesti, mutta muut oikaisut kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella. Näiden momenttien osalta tarkennukset aiheutuvat Verontilityslain 3 §:n kertymisjakson ja tilitysajankohdan määrittelystä.

Korkotulojen lähdeveron, perintö- ja lahjaveron, arvonnisäveron, eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron, arpajaisveron ja apteekkiveron tapauksessa tuloarviot budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 98 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat muut kuin säännönmukaisen verotuksen palautuksiin liittyvät oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Lisäys johtuu ennusteen päivittämisestä vuoden 2017 verotuksen valmistumista koskevien ennakkotietojen perusteella.

2018 II lisätalousarvio	98 000 000
2018 talousarvio	9 511 000 000
2017 tilinpäätös	9 053 746 530
2016 tilinpäätös	9 382 215 786

02. Yhteisövero

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat muut kuin säännönmukaisen verotuksen palautuksiin liittyvät oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta arvioida kertyvän lisäystä.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	4 194 000 000
2017 tilinpäätös	4 237 946 869
2016 tilinpäätös	3 267 837 072

03. Korkotulojen lähdevero

Momentilta vähennetään 23 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alkuvuoden ennakoitua pienemmistä kertymätiedoista.

2018 II lisätalousarvio	-23 000 000
2018 talousarvio	73 000 000
2017 tilinpäätös	65 542 587
2016 tilinpäätös	89 095 547

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta arvioida kertyvän lisäystä.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	720 000 000
2017 tilinpäätös	909 081 702
2016 tilinpäätös	522 259 779

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 104 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siitä, että taloudellinen tilanne ja arvonlisäveron kertyminen ovat olleet hieman odotettua myönteisempiä.

2018 II lisätalousarvio	104 000 000
2018 I lisätalousarvio	109 000 000
2018 talousarvio	17 911 000 000
2017 tilinpäätös	17 547 147 195
2016 tilinpäätös	17 106 964 879

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentilta vähennetään 41 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että vakuutusmaksuveron kertymät ovat alkuvuonna olleet odotettua heikommat.

2018 II lisätalousarvio	-41 000 000
2018 talousarvio	813 000 000
2017 tilinpäätös	767 635 691
2016 tilinpäätös	785 056 956

03. Apteekkivero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 5 300 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu apteekkien liikevaihtoon perustuvan ennakoidun apteekkiveron kertymisen tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	5 300 000
2018 talousarvio	171 700 000
2017 tilinpäätös	180 920 773
2016 tilinpäätös	172 529 561

08. Valmisteverot

01. Tupakkaverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 48 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmista kertymätiedoista.

2018 II lisätalousarvio	48 000 000
2018 talousarvio	1 042 000 000
2017 tilinpäätös	953 811 217
2016 tilinpäätös	974 899 332

10. Muut verot

05. Varainsiirtoverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmista kertymätiedoista.

2018 II lisätalousarvio	40 000 000
2018 talousarvio	786 000 000
2017 tilinpäätös	775 097 440
2016 tilinpäätös	857 627 681

06. Arpajaisvero

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Momentille ei edellä oleva johdosta arvioida kertyvän lisäystä.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	235 000 000
2017 tilinpäätös	227 056 868
2016 tilinpäätös	228 985 933

19. Muut veronluonteiset tulot*04. Eräät viestinnän maksut*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 477 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tulokertymäärävion tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	1 477 000
2018 talousarvio	20 369 000
2017 tilinpäätös	42 041 944
2016 tilinpäätös	28 974 409

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

23. Valtioneuvoston kanslia

99. Valtioneuvoston kanslian muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymässä otetaan huomioon ne valtioneuvoston kanslian ja oikeuskanslerinviraston tulot, joita varten ei ole erillistä tulomomenttia tai joita ei oteta huomioon nettoutettavina tuloina tai ei voida hyvittää menomomentille. Lisäksi momentille tuloutetaan Suomen EU-puheenjohtajakaudesta saatavat korvaukset, joita vastaavat menot on budjetoitu momentille 23.01.24.

Valtioneuvoston kanslian osinkotulot, pääoman palautukset ja osakkeiden myyntitulot budjetoidaan momentille 13.03.01.

2018 II lisätalousarvio	100 000
-------------------------	---------

24. Ulkoministeriön hallinnonala

99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 15 537 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 11 300 000 euroa aiheutuu Saksan kehityspankilta Etelä-Sudanin kehittämisrahastohankkeesta saatavasta kehitysyhteistyömäärärahojen palautuksesta ja 937 000 euroa Aasian kehityspankilta Kahdenvälisen opetusinnovaatorahaston, Kahdenvälisen kumppanuusrahaston ja Tadžikistanissa ja Kazakstanissa peruuntuneiden hankkeiden johdosta käyttämättä jääneiden kehitysyhteistyömäärärahojen palautuksesta. Lisäyksestä 3 300 000 euroa aiheutuu Brysselin EU-suurlähettilään edellisen virka-asunnon (Kraiinem) myynnistä keväällä 2018.

2018 II lisätalousarvio	15 537 000
2018 I lisätalousarvio	671 000
2018 talousarvio	37 545 000
2017 tilinpäätös	41 166 609
2016 tilinpäätös	37 093 078

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Foreign Military Sales (FMS) -maksujärjestelyyn liittyvistä korkotuotoista.

2018 II lisätalousarvio	400 000
2018 I lisätalousarvio	2 000 000
2018 talousarvio	4 500 000
2017 tilinpäätös	13 591 465
2016 tilinpäätös	6 800 379

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 110 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymän arvioidaan kasvavan vireillä olleen komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 908/2014 muutoksen jäädessä toteutumatta sekä tuloarvion tarkentuessa komissiolle toimitettavien menoennusteiden mukaisesti.

2018 II lisätalousarvio	110 000 000
2018 talousarvio	230 000 000
2017 tilinpäätös	314 308 026
2016 tilinpäätös	397 123 239

20. Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävä osuus rahapelitoiminnan tuotosta

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 90 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuloarvion tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	90 000
2018 talousarvio	40 500 000
2017 tilinpäätös	39 371 251
2016 tilinpäätös	936 465

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 72 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu päästöoikeuden hinnan nousun myötä kasvavista päästöoikeuden huutokauppatuloista.

2018 II lisätalousarvio	72 000 000
2018 I lisätalousarvio	90 000 000
2018 talousarvio	117 100 000
2017 tilinpäätös	154 217 200
2016 tilinpäätös	120 589 200

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

90. Rahapelitoiminnan tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 19 282 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys johtuu Raha-automaattiyhdistyksen käyttämättä jääneiden varojen tuloutuksesta. Varat kohdistetaan rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan sekä kotona asumista tukeviin palveluihin.

2018 II lisätalousarvio	19 282 000
2018 talousarvio	476 313 000
2017 tilinpäätös	466 304 041
2016 tilinpäätös	426 788 000

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista

Momentilta vähennetään 22 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu siitä, että rikoslain ja pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta annettua esitystä (HE 1/2016 vp) ei ole toistaiseksi hyväksytty eduskunnassa.

2018 II lisätalousarvio	-22 500 000
2018 talousarvio	172 200 000
2017 tilinpäätös	172 941 781
2016 tilinpäätös	112 200 430

02. Verotukseen liittyvät korkotulot

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena pois lukien tuloarvioon kohdistuvat oikaisut, jotka kirjataan verotuksen oikaisupäätöksen perusteella.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Verohallinnon siirtohinnoittelusta tekemien valitusten ja niistä oikeusasteessa saatujen päätösten vaikutuksesta.

2018 II lisätalousarvio	-30 000 000
2018 talousarvio	75 000 000
2017 tilinpäätös	74 264 476
2016 tilinpäätös	104 649 354

Osasto 15

LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 85 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoimattomasta valuuttakurssikehityksestä.

2018 II lisätalousarvio	85 000 000
2018 I lisätalousarvio	1 436 000 000
2018 talousarvio	392 218 000
2017 tilinpäätös	497 222 494
2016 tilinpäätös	428 636 268

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentilta vähennetään 484 600 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään vähennystä 484 600 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 1 300 927 000 euroa vuonna 2018. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 1 250 927 000 euroa vuonna 2018.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	1 301
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	1 251

15.03

35

2018 II lisätalousarvio	-484 600 000
2018 I lisätalousarvio	-1 345 405 000
2018 talousarvio	3 079 932 000
2017 tilinpäätös	3 083 951 345
2016 tilinpäätös	2 473 716 053

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 202 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 37 000 euroa on siirtoa momentilta 29.01.01 opetus- ja kulttuuri- ministeriön arkiston järjestämiseen ja 165 000 euroa on siirtoa momentilta 28.70.20 Sitoumus2050.fi- ja Kokeilunpaikka.fi -sivustojen automaatio- ja robotiikkaratkaisuihin.

2018 II lisätalousarvio	202 000
2018 I lisätalousarvio	4 157 000
2018 talousarvio	123 297 000
2017 tilinpäätös	124 128 000
2016 tilinpäätös	125 013 000

23. Kokeilutoiminnan digitaalinen edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2016 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 920 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2017 tilinpäätös	100 000
2016 tilinpäätös	2 000 000

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luopua omistuksestaan Meritaito Oy:ssä ja Baltic Connector Oy:ssä.

Selvitysosa: Luopumalla Meritaito Oy:n omistuksesta vahvistetaan yhtiön liiketoiminnan edellytyksiä. Baltic Connector Oy:n osakkeet luovutetaan valtion suoraan ja välillisesti kokonaan omistaman Gasum Oy:n tytäryhtiön Suomen Kaasunsiirtopalvelut Oy:n omistukseen. Ratkaisujen myötä valtio luopuu yhtiöiden suorasta omistuksesta. Meritaito Oy:tä sekä Baltic Connector Oy:tä koskeva omistusrajamuutos edellyttää eduskunnan suostumusta valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 3 §:n mukaisesti.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	5 700 000
2017 tilinpäätös	13 900 000
2016 tilinpäätös	5 700 000

90. Muut menot

26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että momentin määrärahaa saa käyttää myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden juhlistamisen ja juhluvuoden jatkotöiden menoihin sekä tutkimukseen juhluvuoden tuloksista ja vaikuttavuudesta.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta jatkaa Suomen itsenäisyyden sata-vuotisjuhlallisuuksien toteuttamista sekä toteuttaa arvioinnit juhluvuoden vaikuttavuudesta. Suomen 100-vuotisjuhlallisuuDET ja jatkotyöt voidaan toteuttaa vuodelle 2018 myönnetyn määrärahan puitteissa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	800 000
2017 tilinpäätös	10 100 000
2016 tilinpäätös	5 500 000

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 073 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 302 000 euroa aiheutuen presidenttien Trump ja Putin tapaamisen (#HELSINKI2018) viestintä- ja protokollapalvelujen menoista ja 60 000 siirtona momentilta 33.01.01 Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa toimivan sosiaali- ja terveysalan erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin ajalle 15.8.—31.12.2018 sekä vähennyksenä 289 000 euroa siirtona momentille 26.30.02 konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottamiseksi Häätäkeskuslaitoksessa 1.8.2018 lukien.

2018 II lisätalousarvio	1 073 000
2018 I lisätalousarvio	2 001 000
2018 talousarvio	219 488 000
2017 tilinpäätös	220 760 000
2016 tilinpäätös	224 930 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 950 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 250 000 euroa aiheutuu Suomen Lontoon suurlähetystön ministerineuvoksen asunnon peruskorjauksesta, 300 000 euroa Suomen Beirutin suurlähetystön uusista kansliatiloista, 200 000 euroa Suomen Moskovan suurlähetystökiinteistön perusparannuksesta ja 200 000 euroa Pekingin suurlähetystön kanslian väistötiloista.

2018 II lisätalousarvio	950 000
2018 I lisätalousarvio	5 100 000
2018 talousarvio	7 470 000
2017 tilinpäätös	7 860 000
2016 tilinpäätös	9 900 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahan käyttäminen myös Finnfundin toteuttaman erityisriskirahaston tappioiden korvaamiseen enintään 7 500 000 eurolla vuodessa poistetaan.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	170 758 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	146 001 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	56 517 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	33 025 000
5.	Humanitaarinen apu	72 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 160 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 850 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	65 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	13 631 000
Yhteensä		563 442 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisen yhteistoimintahankkeen menoja 5 580 000 euroa sekä ministeriön ja Iso-Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeen menoja 1 117 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 000 000 euroa aiheutuu Vähiten kehittyneiden maiden rahastosta (LDCF) ja kohdentuu käyttösuunnitelmakohtaan 1. Lisäyksestä 2 500 000 euroa aiheutuu Afriikka-hätärahastosta (EUTF) ja kohdentuu käyttösuunnitelmakohtaan 2.

Momentin päätösosasta poistettu Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaaminen enintään 7 500 000 eurolla vuodessa johtuu siitä, että erityisriskirahoituksen piiriin otettavista sitoumuksista syntyvät mahdolliset tappiot korvataan käytännössä aikaisintaan v. 2020.

2018 II lisätalousarvio	4 500 000
2018 I lisätalousarvio	8 696 000
2018 talousarvio	550 246 000
2017 tilinpäätös	528 195 000
2016 tilinpäätös	504 343 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

Selvitysosa: Luvun nimike on muutettu.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 6 115 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu talousarvion laadintahetkestä tarkentuneista maksatusarvioista Suomen maksuosuudesta YK:n rauhanturvajoukoille.

2018 II lisätalousarvio	-6 115 000
2018 talousarvio	90 046 000
2017 tilinpäätös	86 992 000
2016 tilinpäätös	86 961 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 8 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.10.03 ja aiheutuu viran siirrosta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

2018 II lisätalousarvio	-8 000
2018 I lisätalousarvio	250 000
2018 talousarvio	19 988 000
2017 tilinpäätös	20 357 000
2016 tilinpäätös	21 428 000

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että määrärahan taso on osoittautunut riittämättömäksi vastaamaan tämän hetkiseen oikeusministeriön hallinnonalan toimintamenojen tasoon. Momentin vuoden 2018 määrärahataso on 1 124 611 euroa vuoden 2017 tilinpäätöstä pienempi ja lisäksi muun muassa Oikeusrekisterikeskuksen järjestelmähankkeista aiheutuvat arvonlisäveromenot ovat kasvaneet.

2018 II lisätalousarvio	2 000 000
2018 talousarvio	43 902 000
2017 tilinpäätös	45 026 611
2016 tilinpäätös	48 730 129

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 8 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 25.01.01 ja aiheutuu viran siirrosta oikeusministeriöstä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

2018 II lisätalousarvio	8 000
2018 I lisätalousarvio	1 940 000
2018 talousarvio	250 075 000
2017 tilinpäätös	256 497 000
2016 tilinpäätös	261 138 000

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 800 000 euroa konkurssilain (120/2004) mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä julkisselvityksestä aiheutuvien muiden konkurssimenettelyn menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 500 000 euroa aiheutuu yksityishenkilön velkajärjestelystä annessa laissa säädettyjen korvausten kasvusta, 2 600 000 euroa syyteestä vapautettujen oikeudenkäyntikulujen korvausten kasvusta ja 400 000 euroa konkurssilain mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioiden sekä julkisselvityksestä aiheutuvien muiden konkurssimenettelyn menojen kasvusta.

2018 II lisätalousarvio	3 500 000
2018 talousarvio	76 200 000
2017 tilinpäätös	79 098 060
2016 tilinpäätös	75 320 580

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 150 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maakuntavaalien siirtymisestä vuodelle 2019.

2018 II lisätalousarvio	-15 150 000
2018 I lisätalousarvio	-10 695 000
2018 talousarvio	45 110 000
2017 tilinpäätös	9 696 360
2016 tilinpäätös	2 777 583

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta menoarviosta.

2018 II lisätalousarvio	15 000 000
2018 talousarvio	100 409 000
2017 tilinpäätös	117 824 753
2016 tilinpäätös	112 292 422

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 692 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu heinäkuussa pidetyn päämiestapaamisen ylimääräisistä kustannuksista poliisille.

2018 II lisätalousarvio	2 692 000
2018 I lisätalousarvio	9 225 000
2018 talousarvio	726 152 000
2017 tilinpäätös	696 678 000
2016 tilinpäätös	730 286 000

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2016 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	1 000 000
2017 tilinpäätös	5 792 000
2016 tilinpäätös	12 922 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 970 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 670 000 euroa aiheutuu kesän päämiestapaamisen ylimääräisistä kustannuksista ja 300 000 euroa kuivan kesän aiheuttamista ylimääräisistä sammutuslennoista ja Itä-Lapin metsäpaloista.

2018 II lisätalousarvio	970 000
2018 I lisätalousarvio	1 860 000
2018 talousarvio	235 292 000
2017 tilinpäätös	231 029 000
2016 tilinpäätös	234 527 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 860 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Pelastusopiston toimintaedellytysten turvaamisesta.

2018 II lisätalousarvio	1 860 000
2018 I lisätalousarvio	-55 000
2018 talousarvio	15 997 000
2017 tilinpäätös	12 914 000
2016 tilinpäätös	12 072 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 289 000 euroa.

Selvitysosa: Hätäkeskuslaitos on tehnyt sopimuksen ulkoministeriön konsulipalvelujen avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitamisesta Hätäkeskuslaitoksen toimesta aikana 16.4.2018—31.7.2020. Tehtävän hoitamiseksi siirretään vuotta 2018 koskeva määräraha Hätäkeskuslaitokselle momentilta 24.01.01.

2018 II lisätalousarvio	289 000
2018 I lisätalousarvio	378 000
2018 talousarvio	49 188 000
2017 tilinpäätös	49 795 000
2016 tilinpäätös	52 430 000

20. *Erytymenot* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 200 000 euroa aiheutuu metsäpalojen torjuntatehtävien suunniteltua suuremmista kustannuksista ja 500 000 euroa Ruotsin metsäpalojen sammutustöihin osallistumisesta aiheutuneista kustannuksista.

2018 II lisätalousarvio	1 700 000
2018 talousarvio	2 406 000
2017 tilinpäätös	2 316 836
2016 tilinpäätös	2 110 147

40. Maahanmuutto

21. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu turvapaikanhakijoiden ennakoitua hitaammasta poistumisesta vastaanottojärjestelmän piiristä, erityisesti uusintahakemusten suuren määrän johdosta.

2018 II lisätalousarvio	6 000 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	137 594 000
2017 tilinpäätös	210 296 423
2016 tilinpäätös	529 814 155

22. *Vapaaehtoinen paluu* (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneesta menoarviosta.

2018 II lisätalousarvio	-3 000 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	6 800 000
2017 tilinpäätös	8 800 000

63. Vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarkentuneesta menoarviosta.

2018 II lisätalousarvio	-6 000 000
2018 talousarvio	46 584 000
2017 tilinpäätös	58 669 475
2016 tilinpäätös	77 618 884

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 420 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 020 000 euroa aiheutuu Yhdysvaltojen ja Venäjän presidenttien tapaamiseen liittyvistä Puolustusvoimien virka-apukuluista ja 400 000 euroa metsäpalojen sammutukseen liittyvistä NH90-helikopterien lentotunneista.

2018 II lisätalousarvio	1 420 000
2018 I lisätalousarvio	-3 527 000
2018 talousarvio	1 941 231 000
2017 tilinpäätös	1 903 589 000
2016 tilinpäätös	1 899 710 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 27 743 000 euroa.

Vuoden 2016 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 20 143 000 euroa.

Valtuus

Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2018 (PVKEH 2018) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 200 553 000 eurolla 1 839 403 000 euroon tilausvaltuuden maksatusaika muuttamatta.

Selvitysosa: Lisäyksestä 600 000 euroa aiheutuu jalkaväkimiinojen pelotevaikutuksen korvaamisesta, 7 000 000 euroa koulutuksen ja valmiuden kannalta tärkeistä tarvikehankinnoista ja 20 143 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleen budjetoinnista.

Uudelleen budjetointia vastaava määräraha peruutetaan, koska Foreign Military Sales (FMS) sopimusten maksut eivät ole toteutuneet suunnitellussa aikataulussa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

PVKEH 2018 -tilausvaltuuden enimmäismäärän yhteensä 200 553 000 euron suuruudesta lisäyksestä 158 410 000 euron lisäämisellä mahdollistetaan Laivue 2020 -hankkeen ja tähän kiinteästi liittyvien muiden hankintojen sopimuksien laatiminen vuoden 2018 aikana. Vastaavasti vuoden 2019 talousarvioesityksessä on tilausvaltuuden enimmäismäärää alennettu 149 000 000 eurolla. Tilausvaltuuden vuoden 2020 määrärahan 22 000 000 euron lisäys aiheutuu varautumisesta hankkeen rakentamissopimuksessa erikseen määriteltujen alihankintojen hintariskiin.

Tehtyjen muutosten jälkeen momentin määrärahasta arvioidaan käytettävän 377 890 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 10 919 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 137 033 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavanlaiseksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1) -tilausvaltuus	19 100					19 100
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012) -tilausvaltuus	3 371	25 000				28 371
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaltuus	58 450	25 186	22 000			105 636
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) -tilausvaltuus	17 761	13 764				31 525
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaltuus	47 900	19 000	12 355			79 255
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	75 635	122 123	105 913	27 299	99 130	430 100
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	222 217	205 073	140 268	27 299	99 130	693 987
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	155 673	377 960	323 510	272 860	709 400	1 839 403
Uusi tilausvaltuus yhteensä	155 673	377 960	323 510	272 860	709 400	1 839 403
Valtuudet yhteensä	377 890	583 033	463 778	300 159	808 530	2 533 390
2018 II lisätalousarvio						27 743 000
2018 I lisätalousarvio						19 999 000
2018 talousarvio						478 100 000
2017 tilinpäätös						499 355 000
2016 tilinpäätös						559 617 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta*95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valuuttakurssien kehityksestä johtuvien suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksesta syntyvistä kurssieroista.

2018 II lisätalousarvio	20 000
2018 talousarvio	10 000
2017 tilinpäätös	-5 741
2016 tilinpäätös	35 653

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 595 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve on kertamenoa, mistä 3 500 000 euroa aiheutuu alustatalouden verokertymän turvaamisen edellyttämien moniulotteisten analytiikkavälineiden investointimenoista, 1 070 000 euroa Palkka.fi -palvelun pakollisista investoinneista, 925 000 euroa valmiste- ja autoverotuksen investointimenoista ja 1 100 000 euroa YTJ:n sähköisen asiointialustaratkaisun Verohallinnon osuuden kustannuksista.

2018 II lisätalousarvio	6 595 000
2018 I lisätalousarvio	2 892 000
2018 talousarvio	368 601 000
2017 tilinpäätös	405 820 000
2016 tilinpäätös	444 657 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 13 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu veronhuojennuspäätösten mukaisista takaisinmaksuista, joita tehdään vuonna 2018 aiemmin arvioitua enemmän.

Määrärahan kohdentamisperuste on muutettu, jotta meno voidaan kohdentaa talousarvion toteutumista paremmin kuvaavan, maksettavaksi tulevan määrän yksityiskohtaista vahvistamista koskevan päätöksen tekemisen perusteella (maksatuspäätösperuste).

2018 II lisätalousarvio	13 000 000
2018 talousarvio	15 900 000
2017 tilinpäätös	10 660 949
2016 tilinpäätös	13 369 231

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan maksuperusteen sijaan talousarvioasetuksen 5 a §:n 2 momentin mukaisena.

Selvitysosa: Määrärahan kohdentamisperuste on muutettu, koska meno kohdennetaan valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:ssä säädetyillä perusteilla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	22 700 000
2017 tilinpäätös	8 950 900
2016 tilinpäätös	12 470 195

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan kohdentamisperuste on muutettu, jotta meno voidaan kohdentaa talousarvion toteutumista paremmin kuvaavan, maksettavaksi tulevan määrän yksityiskohtaista vahvistamista koskevan päätöksen tekemisen perusteella (maksatuspäätösperuste).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	6 000 000
2017 tilinpäätös	4 705 447
2016 tilinpäätös	4 223 113

20. Palvelut valtioyhteisölle*01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 160 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion maksuliike- ja laskujenvälityspalvelun kilpailutuksen menoista. Valtion käyttämän maksuliike- ja laskujenvälityspalvelun sopimuskausi päättyy 30.11.2020. Vuosina 2018—2020 toteutettava kilpailutus sisältää maksuliikkeen toimintavarmuuden turvaamisen ja huomioon otettavien toimintaympäristömuutosten vuoksi poikkeuksellisen paljon asiantuntijapalveluiden käyttöä.

2018 II lisätalousarvio	160 000
2018 I lisätalousarvio	528 000
2018 talousarvio	23 721 000
2017 tilinpäätös	22 837 000
2016 tilinpäätös	28 616 000

88. Senaatti-kiinteistöt

4. Valtuudet

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan

— ICON Corporation Oy:lle tai perustettavan yhtiön tai perustettavien yhtiöiden lukuun Helsingin kaupungissa Kruununhaan kaupunginosassa sijaitseva kiinteistö 91-1-18-3 sillä sijaitsevine rakennuksineen vähintään 13,6 milj. euron kauppahinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin

— Bonava Suomi Oy:lle tai perustettavan yhtiön tai perustettavien yhtiöiden lukuun Helsingin kaupungin korttelissa 17107 sijaitsevasta kiinteistöstä 91-436-3-9 ja määräalasta 91-17-9903-1-M501 muodostettavat tontit yhteensä noin 2 035 m² vapaarahoitteisen vuokra- ja omistusasunto- tuotannon osalta vähintään 1 536 €/kem² hinnalla ja liikerakennusoikeuden osalta vähintään 590 €/kem² hinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin

— Avain Yhtiöt Oy:lle tai perustettavan yhtiön tai perustettavien yhtiöiden lukuun Helsingin kaupungin korttelissa 17107 sijaitsevasta kiinteistöstä 91-436-3-9 ja määräalasta 91-17-9903-1-M501 muodostettavat tontit yhteensä noin 2 035 m² vapaarahoitteisen vuokra- ja omistusasunto- tuotannon osalta vähintään 1 536 €/kem² hinnalla, liikerakennusoikeuden osalta vähintään 590 €/ kem² hinnalla ja välimallin asuntotuotannon osalta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) päättämällä vähintään 650 €/kem² hinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määrää- min ehdoin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan jakamaan Kiinteistö Oy Technopolis Tekniikantie 21 Oy:n kanssa yhteisesti omistettu tontti 49-10-19-2 omistussuhteiden suhteessa niin, että Kiinteistö Oy Technopolis Tekniikantie 21 Oy:n täyteen omistukseen tulee tontista noin 3,4 hehtaarin suuruinen alue, mikä vastaa sen nykyistä 35/57 osan määräosuutta tontista.

Selvitysosa: Ensimmäisen myyntivaltuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Helsingin kaupungin Kruununhaan kaupunginosassa. Avoimeen tarjousmenettelyyn perustuneessa myyntiprosessissa kiinteistövarallisuudesta saatu ja valituksi tullut korkein tarjous on ollut 13,6 milj. euroa, joka vastaa omaisuuden käypää arvoa. Ostajana toimii ICON Corporation Oy omaan tai perustettavan yhtiön tai yhtiöiden lukuun.

Toisen ja kolmannen myyntivaltuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Helsingin kaupungissa, Keski-Pasilan kaupunginosassa. Avoimeen tarjousmenettelyyn perustuneessa myynti- prosessissa ja vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon ja vuokra-asuntotuotantoon sekä ns. välimuodon asuntotuotantoon tarkoitettua kiinteistövarallisuudesta saatu ja hyväksytyksi tullut tarjous on ollut vapaarahoitteinen vuokra- ja omistusasuntotuotanto 1 536 €/kem², liikerakennus- oikeus 590 €/kem². Kerrosalahinnat vastaavat omaisuuden käypää arvoa. Välimallin asunto- tuotannon neliöhinnan päättää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Vaikka myynti- valtuuksien mukaiset kohteet myydään eri ostajatahoille, ovat ne kiinteistötekniisesti toisiinsa siten liitännäisiä, että niiden myynti toteutetaan samanaikaisesti ja siten myynnistä päättää Eduskunta yhteensä lasketun myyntihinnan ylittäessä valtion kiinteistövarallisuuden luovuttami- sesta annetun lain (973/2002) mukaisen 10 milj. euron toimivallan rajan.

Valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Espoon kaupungin Otaniemessä osoitteessa Tietotie 3/Tekniikantie 21. Määräosaosuus on myyty Kiinteistö Oy Technopolis Tekniikantie 21 Oy:lle 23.6.2016. Myyty määräosaosuus on oikeuttanut erikseen tehdyn hallinnanjakosopimuk-

sen nojalla hallinnoimaan pinta-alaltaan noin 3,4 hehtaarin suuruista aluetta ja yhteensä 35 000 kem² rakennusoikeutta tontista. Yhteisomistuksen purkaminen selkeyttää kiinteistöomistuksia ja on kaupan jälkeen voimaan tulleen asemakaavan tavoitteiden mukaista. Yhteisomistuksen purkautuessa valtiolle jää tontista noin 2,1 hehtaarin suuruinen alue ja yhteensä 22 000 kem², mikä vastaa sen aiempaa määräosuutta 22/57 tontista.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	—
2017 tilinpäätös	—
2016 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 213 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 188 000 euroa aiheutuu ICT-infrastruktuurin uudistamisesta ja 25 000 euroa hallinnon prosessien kehittämisestä.

2018 II lisätalousarvio	213 000
2018 I lisätalousarvio	31 000
2018 talousarvio	3 412 000
2017 tilinpäätös	3 382 000
2016 tilinpäätös	3 714 000

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

12. Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Momentin määräraha muutetaan arviomäärärahaksi.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu työttömyysvakuutusrahaston aiemmin ilmoittaman maksettavien korvauksien määrän ennakoimattomasta noususta. Aiemmille vuosille liittyvät päätökset ovat nostaneet maksettavien korvausten ennustetta n. 3,5 milj. eurolla. Määrärahasta maksetaan korvausta työttömyysvakuutusrahastolle määrä, jonka rahasto on hyvittänyt työnantajille koulutuskorvauksina.

2018 II lisätalousarvio	1 500 000
2018 talousarvio	15 000 000
2017 tilinpäätös	15 000 000
2016 tilinpäätös	15 500 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

Luvun perusteluja täydennetään siten, että valtion kokonaan omistamalle maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:lle saa luovuttaa vastikkeetta tai oman pääoman ehtoisesti enintään 30 milj. euron arvosta valtion omistamia osakkeita.

Selvitysosa: Hallitus linjasi 13.4.2018 antamassaan julkisen talouden suunnitelmassa 2019—2022 maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:n rahoituksesta vuodelle 2019. Osana JTS 2019—2022 ratkaisuja hallitus linjasi, että maakuntien tarvitsemien digitalisaatio- ja ICT-palveluiden toteuttamiseksi varaudutaan pääomittamaan maakuntien ICT-palvelukeskus Vimana Oy:tä siirtämällä yhtiöön valtion osakeomistuksia n. 30 milj. euron arvosta. Pääomasijoituksen turvin yhtiö voi vuonna 2019 jatkaa maakuntien yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palveluiden ja yhteisten integraatiopalveluiden suunnittelu-, hankinta- ja kehitystehtäviä maakuntien väliaikaishallinnolle ja myöhemmin aloittavalle maakuntahallinnolle. Vimana Oy:lle luovutetaan osakkeita, joiden omistuksesta luopumiseen on olemassa eduskunnan aikaisemmin antama suostumus.

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 6 165 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 6 000 000 euroa on siirtoa momentille 28.70.22 tekoälyä, robotiikkaa ja digitalisaatiota hyödyntäviin hankkeisiin ja 165 000 euroa on siirtoa momentille 23.01.01 Sitoumus2050.fi- ja Kokeilunpaikka.fi -sivustojen automaatio- ja robotiikkaratkaisuihin.

2018 II lisätalousarvio	-6 165 000
2018 I lisätalousarvio	-8 377 000
2018 talousarvio	23 268 000
2017 tilinpäätös	49 730 000
2016 tilinpäätös	17 799 000

21. Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 103 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Momentin henkilötyövuosien määrää korotetaan vuosien 2019—2020 tarvetta varten.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	15 663 000
2017 tilinpäätös	15 828 000
2016 tilinpäätös	15 855 000

22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 28.70.20 virastojen ja laitosten tekoälyä, robotiikkaa ja digitalisaatiota hyödyntäviin hankkeisiin.

2018 II lisätalousarvio	6 000 000
2018 I lisätalousarvio	-1 926 000
2018 talousarvio	4 176 000
2017 tilinpäätös	—
2016 tilinpäätös	175 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 756 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 2 175 000 euroa Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2018 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta ja vähennyksenä 419 000 euroa Ahvenanmaan valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2017 lopullisesta tasoituksesta.

2018 II lisätalousarvio	1 756 000
2018 I lisätalousarvio	7 764 000
2018 talousarvio	237 302 000
2017 tilinpäätös	233 616 482
2016 tilinpäätös	219 560 594

92. EU ja kansainväliset järjestöt

Valtuus

Luvun perusteluja täydennetään siten, että Euroopan investointipankin pääoman korvaamiseen saadaan sitoutua siten, että Suomen osuus pankin merkitystä pääomasta korotetaan 595 084 998 eurolla nykyisestä 3 098 617 500 eurosta yhteensä 3 693 702 498 euroon.

Selvitysosa: Euroopan investointipankin hallintoneuvosto on kokouksessaan 17.7.2018 päättänyt esittää pankin valtuustolle pankin merkityn pääoman korvaamista 39 195 022 000 eurolla, mikä vastaa Yhdistyneen Kuningaskunnan (UK) osuutta pankin merkitystä pääomasta, jonka pankki menettää UK:n EU-eron myötä, jolloin UK myös lakkaa olemasta Euroopan investointipankin jäsen. Pääoman korvaaminen on välttämätöntä pankin rahoituksellisen vahvuuden turvaamiseksi, pankin velkaantuneisuusasteen pysyttämiseksi sääntömääräisissä puitteissa, pankin luottoluokituksen säilyttämiseksi ja samalla pankin liiketoimintamallin ylläpitämiseksi. Pääoman korvaaminen toteutetaan siten, että jäljelle jäävät osakkaat merkitsevät edellä mainitun pääoman suhteessa nykyisiin pääomaosuuksiinsa ja pankin vararahastoista siirretään 3 495 903 950 euroa pankin maksettuaan pääomaan. Näin maksetun pääoman suhteellinen osuus merkitystä pääomasta

säilyy ennallaan. Pääoman korvaamiseen ei sisälly jäsenmailta vaadittavaa maksettavaa pääomaa. Näin ollen pääoman korvaamisesta ei aiheudu Suomelle välittömiä maksuvelvoitteita. Suomen osuus Euroopan investointipankin pääomasta nousee nykyisestä 1,27 prosentista 1,52 prosenttiin. Pääoman korvaamisen on tarkoitus astua voimaan UK:n EU-eron myötä 29.3.2019.

69. Maksut Euroopan unionille (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:lle korvattavien tilittämättä jääneisiin arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon perustuviin Suomen maksuunsaajien liittyvien korko- ja muiden kulujen kattamiseen.

Selvitysosa: Komissio antoi monivuotisen rahoituskehityksen välitarkistuksen yhteydessä näkemyksensä maksusitoumusten ajoittumisesta kehyskauden lopussa. Ohjelmien hitaasta käynnistymisestä johtuen maksut painottuisivat enemmän rahoituskauden loppupuolelle (aiheuttaen maksupaineita vuosille 2018—2020) ja myös seuraavan rahoituskauden (2021—2027) ensimmäisille vuosille. Vastaavasti maksut ovat jääneet merkittävästi suunniteltua alhaisemmaksi rahoituskauden ensimmäisinä vuosina 2014—2018.

Momentin perusteluja täydennetään, koska komissio suorittaa säännöllisin väliajoin tarkastusvierailuja jäsenvaltioihin koskien eri omien varojen lajeja. Tarkastukset koskevat mm. tullien ja verojen (arvonlisäveron) kantoa, niihin liittyvää kirjanpitoa, lainsäädäntöä ja tilastointia. Tarkastusvierailujen yhteydessä saatetaan löytää mahdollisia korjaustarpeita. Nämä korjaustarpeet voivat ulottua myös aikaisemmille vuosille ja johtavat näin jäsenvaltion maksuosuuden tarkistuksiin, mutta myös korkomenoihin, jos EU:lla on tilittämättä jääneitä saatavia. Tällä lisätalousarvioehdotuksella pyritään yksinkertaistamaan lähinnä arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon mahdollisesti liittyvien korkomenojen maksamista. Tullien osalta on jo olemassa tähän tarkoitukseen momentti (28.10.63).

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	1 881 000 000
2017 tilinpäätös	1 903 000 000
2016 tilinpäätös	1 951 000 000

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Valtiokonttorin maksamien valtion saatavien turvaamiseen käytettyjen menojen arvioitua suuremmasta määrästä.

Määrärahaa on jouduttu käyttämään arvioitua huomattavasti enemmän maksukyvyttömyysmenettelyistä, selvitysmenettelyistä, konkurseista ja oikeudenkäynneistä aiheutuneiden kulujen

maksamiseen. Nämä kulut liittyvät pääasiassa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan myöntämiin yritysluottoihin ja valtioneuvoston saaneen yhteisön konkurssipesän oikeudenkäynteihin.

2018 II lisätalousarvio	200 000
2018 talousarvio	150 000
2017 tilinpäätös	304 899
2016 tilinpäätös	119 893

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 37 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 23.01.01 opetus- ja kulttuuriministeriön arkiston järjestämiseen.

2018 II lisätalousarvio	-37 000
2018 I lisätalousarvio	142 000
2018 talousarvio	17 672 000
2017 tilinpäätös	19 674 000
2016 tilinpäätös	19 731 000

53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 ja aiheutuu maahanmuuttajien osaamiskeskustoiminnan kehittämisestä maahanmuuttajien osaamisen ja työllistymisedellytysten vahvistamiseksi.

Maahanmuuttajien osaamiskeskuksia rahoitetaan myös momentilta 32.70.03.

2018 II lisätalousarvio	2 500 000
2018 I lisätalousarvio	-300 000
2018 talousarvio	8 090 000
2017 tilinpäätös	8 090 000
2016 tilinpäätös	2 190 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

31. *Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 14 418 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 ja aiheutuu avustuksista maahanmuuttajien, erityisesti työvoiman ulkopuolella olevien pakolaistaustaisten naisten yhteiskunta- ja työelämäorientaatiota vahvistaviin suomen tai ruotsin kielen ja luku- ja kirjoitustaidon koulutuksiin.

2018 II lisätalousarvio	2 000 000
2018 I lisätalousarvio	9 000 000
2018 talousarvio	152 433 000
2017 tilinpäätös	145 499 667
2016 tilinpäätös	157 610 744

20. Ammatillinen koulutus

30. *Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 774 044 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus- ja suoritusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että ammatillisen koulutuksen tavoitteellinen opiskelijavuosien määrä on enintään 180 200 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 6 500 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 ja aiheutuu kertaluonteisten ammatillisen osaamisen pilottien toteuttamisesta. Piloteissa tavoitteena on kehittää malli, jolla mahdollistetaan alan vaihto lyhytkestoisella erityisesti tutkinnon osia tai niitä pienempiä kokonaisuuksia hyödyntävällä koulutuksella. Lisärahoituksella pyritään vastaamaan työmarkkinoiden kohtaantongelmiin ja tukemaan erityisesti parhaassa työssä olevien työttömien työllistymistä.

2018 II lisätalousarvio	10 000 000
2018 I lisätalousarvio	16 000 000
2018 talousarvio	774 071 000
2017 tilinpäätös	716 534 669
2016 tilinpäätös	717 763 091

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 7 000 euroa perustettavan European Cooperative Societyn (READ-COOP) eurooppaosuuskuntaan liittymiseen ja sen jäsenmaksun maksamiseen.

Selvitysosa: Perustelujen muutoksella mahdollistetaan Kansallisarkiston osuuden maksaminen perustettavaan osuuskuntaan ja sen jäsenmaksun maksaminen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	792 000
2018 talousarvio	17 031 000
2017 tilinpäätös	17 960 000
2016 tilinpäätös	18 045 000

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 27 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 000 000 euroa koulutukseen ja työelämään ohjaamiseen maahanmuuton vastuukorkeakouluissa ja lyhytkestoisten koulutuskokonaisuuksien toteuttamiseen korkeakouluissa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 38 300 000 euroa ICT-alan ja muiden työvoimapula-alojen osaajien korkeakoulututkintoihin johtavien tai korkeakoulututkintojen osista koostuvien opintojen toteuttamisesta, yliopistojen verkostomaisen yhteistyön edistämisestä sekä Suomen tekniikan alan yliopistojen yhteistyön toimintamallin kehittämistä Lounais-Suomessa aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö saa myöntää CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy:lle valtionavustuksia datalähtöisen tutkimuksen kehittämissuhteen laskenta- ja tallennuskapasiteettihankintoihin siten, että siitä aiheutuu valtiolle menoja yhteensä enintään 33 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 13 000 000 euroa on siirtoa momentilta 32.30.51, mistä 3 000 000 euroa aiheutuu koulutukseen ja työelämään ohjaamisesta maahanmuuton vastuukorkeakouluissa ja lyhytkestoisten koulutuskokonaisuuksien toteuttamisesta korkeakouluissa sekä 10 000 000 euroa koulutuksen laajentamisesta osaajapula-aloilla, kuten rakennusosalalla, teknologiateollisuudessa sekä sosiaali- ja terveysalalla.

Lisäyksestä 10 000 000 euroa aiheutuu osaavan työvoiman lisäämisestä ICT-aloilla ja 4 000 000 euroa tekoälyn tukemisesta ja tekoälyn käytön tehostamisesta.

2018 II lisätalousarvio	27 000 000
2018 I lisätalousarvio	-446 000
2018 talousarvio	142 821 000
2017 tilinpäätös	110 981 000
2016 tilinpäätös	55 712 700

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu kansainvälisten jäsenmaksujen arvioitua pienemmästä määrärahatarpeesta.

2018 II lisätalousarvio	-1 500 000
2018 talousarvio	19 845 000
2017 tilinpäätös	19 317 316
2016 tilinpäätös	17 780 798

80. Taide ja kulttuuri

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Museovirasto saa tehdä sopimuksen Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen tilojen vuokrauksesta siten, että kokonaisvuokramenot ovat vuositasolla enintään 2 969 000 euroa vuodesta 2020 lukien.

Selvitysosa: Valtuus aiheutuu Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennuksesta, joka mahdollistaa Museoviraston kokoelmien ja arkistoaineistojen keskittämisen yhteen paikkaan.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	636 000
2018 talousarvio	19 316 000
2017 tilinpäätös	23 093 000
2016 tilinpäätös	21 731 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Ilmailumuseon investointihankkeeseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu avustuksesta Suomen Ilmailumuseolle uuden tilan korjaamiseksi Ilmailumuseon tarpeisiin.

2018 II lisätalousarvio	1 500 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	7 880 000
2017 tilinpäätös	8 293 000
2016 tilinpäätös	9 821 000

52. *Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää:

6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen sekä menoihin, jotka aiheutuvat vähälevikkisen laatukirjallisuuden ja vähälevikkisten kulttuurilehtien hankinnoista yleisiin kirjastoihin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperalle ja -baletille enintään 37 997 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 13 117 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanon määräaikaiksiin tehtäviin.

Selvitysosa: Momentin päätösosan kohdan 6) muutos aiheutuu kirjastojen ostokäytänteistä, jonka mukaisesti kirjastot ostavat kirjat ja tilaavat lehdet kirja- ja lehtivälittäjiltä. Kirjojen ostotuki- ja kulttuurilehtien tilaustuki maksetaan kirjavälittäjälle ja lehtivälittäjälle.

Momentin päätösosan kohdan 11) muutos aiheutuu muuttuneesta toimintatavasta kulttuurilaitosten rahoituksessa.

Momentin määrärahan käytön laajennus henkilöstön palkkaamiseen aiheutuu tarpeesta kohdistaa määrärahoja Unescon kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon ja osallisuuden edistämiseen osana Kulttuuriperinnön eurooppalaisen teemavuoden 2018 toimeenpanoa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	600 000
2018 talousarvio	238 294 000
2017 tilinpäätös	233 369 046
2016 tilinpäätös	233 260 678

90. Liikuntatoimi

50. *Rahapelitoiminnan voittovarat urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, joista aluehallinnon liikuntatoimet voivat käyttää enintään kaksi henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan valtionavustus- ja informaatio-ohjauksen tehtäviin.

Selvitysosa: Henkilötyövuosien muutos aiheutuu momentilta rahoitettavista määräaikaista liikuntatieteellisistä tutkimusprojekteista sekä liikuntahankkeista valtion virastojen ja laitosten toimesta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	164 939 000
2017 tilinpäätös	166 235 525
2016 tilinpäätös	147 120 326

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Maaseudun kehittäminen

41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu pääosin alhaisesta korkotasosta.

2018 II lisätalousarvio	-10 000 000
2018 talousarvio	25 000 000
2017 tilinpäätös	10 582 104
2016 tilinpäätös	10 964 673

44. Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 perusteella maksettavien tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen
- 2) Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) perusteella maksettavien tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen
- 3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 perusteella maksettavien tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen
- 4) muiden kuin kohdissa 1)–3) mainittujen säädösten perusteella maksettavien EU:n kriisitukimuotojen kansalliseen täydentämiseen
- 5) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 6 §:n perusteella maksettaviin tukimuotoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Yleisen taloustilanteen parantuminen ei ole vielä vaikuttanut ruuan alkutuotannon kannattavuuteen. Suurin syy maatalouden pidempään jatkuneeseen vaikeaan kannattavuustilanteeseen on maatalouden tuottajahintojen jyrkkä aleneminen vuosina 2013 ja 2014 ja pysyminen tällä alhaisella tasolla. Tuotantokustannukset eivät ole laskeneet ja viime kuukausina erityi-

sesti lannoitteiden ja energian hinnat ovat nousseet. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla maatalouden tuottajahinnat ovat jälleen kääntyneet laskuun. Lisäksi kuluneen ja edellisen vuoden sääolot ovat olleet poikkeuksellisen vaikeat.

Määrärahalla turvataan maatalouden tuotantoedellytysten säilymistä. Määrärahaa voidaan käyttää momentin päätösosassa mainittujen EU-asetusten ja -lakien perusteella maksettavien tukimuotojen kansalliseen täydentämiseen sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain perusteella maksettaviin tukimuotoihin. Näillä eri tukivälineillä voidaan myös osaltaan ylläpitää tilojen maksuvalmiutta ja parantaa edellytyksiä maataloustuotteiden markkinoiden tasapainottamiseen jatkossa.

Määrärahan mitoitus perustuu arvioon vuoden 2018 aikana maksettavista tulotukityyppisistä tuista, joilla lievennetään kasvukauden 2018 kuivuudesta johtuvia taloudellisia vaikeuksia.

Tällä määrärahalla täydennetään talousarvioon sisältyvien viljelijätukien määrärahoja.

2018 II lisätalousarvio	7 500 000
2018 I lisätalousarvio	—
2017 tilinpäätös	—
2016 tilinpäätös	35 000 000

54. Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettulla rahapelitoiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 90 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu momentin 12.30.20 tulokertymän tarkentuneesta arviosta.

2018 II lisätalousarvio	90 000
2018 talousarvio	40 092 000
2017 tilinpäätös	39 772 000
2016 tilinpäätös	872 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arvio-määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 27 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu määrärahatarpeen tarkentumisesta.

Yritys- ja hanketukien sekä teknisen avun maksatukset ovat edenneet ennakoitua nopeammin. Lisäyksellä varaudutaan viimeisten menoennusteiden mukaisesti määrärahan riittävyyteen koko vuodeksi. Lisäyksessä on otettu huomioon myös tiedossa olevat ohjelmien korjaukset.

Vuoden 2018 määrärahojen arvioitu jakautuminen (milj. euroa)

Ohjelma	Talousarvio	II lisätalousarvioesi- tys	Yhteensä
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2014—2020) yhteensä	136,700	26,300	163,000
— josta tekninen apu	10,000	5,000	15,000
Ohjelmien korjaukset	0,100	0,700	0,800
Kaikki yhteensä	136,800	27,000	163,800
— josta EU:n rahoitusosuus	62,433	12,567	75,000
— josta valtion rahoitusosuus	74,367	14,433	88,800
2018 II lisätalousarvio			27 000 000
2018 I lisätalousarvio			—
2018 talousarvio			136 800 000
2017 tilinpäätös			126 821 126
2016 tilinpäätös			40 650 185

20. Maa- ja elintarviketalous*20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhojien torjunta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 2 180 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 280 000 euroa aiheutuu IHN-eläintaudin kustannuksista ja 900 000 euroa kunnille eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla maksettavista korvauksista.

2018 II lisätalousarvio	2 180 000
2018 talousarvio	5 948 000
2017 tilinpäätös	5 500 341
2016 tilinpäätös	5 329 367

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 mukaisten suorien tukien maksamiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisten yksityisen varastoinnin tuen, eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden ja suoraan tuotteisiin kohdennetuista ja muista asetuksen mahdollistamista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) muiden kuin kohdissa 1) ja 2) mainittujen säädösten perusteella maksettavien EU:n kriisitukien maksamiseen
- 4) vuonna 2017 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen

5) niiden Suomen velvoitteiden maksamiseen, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikaisten (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta

6) neuvoston asetuksen (EU) N:o 2018/264 perusteella palautettavien sokerin ja isoglukoosin tuotantomaksujen korkomenoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena EU-tulotuen osalta ja maksatuspäätösperusteisena EU-markkinatuen osalta.

Selvitysosa: Lisäyksellä varaudutaan maksamaan EU:n tuotantosidonnaista tukea aiempaa suurempi osuus ensimmäisessä maksuerässä nautaeläimille, joka muutoin maksettaisiin loppumaksuna kesäkuussa 2019. Korotuksella helpotetaan kuivuuden aiheuttamia taloudellisista ongelmia.

Lisäksi momentin perusteluja on täydennetty siten, että kohdan 2) täydennys mahdollistaa määrärahan käyttämisen yksityisen varastoinnin tuen, eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden ja suoraan tuotteisiin kohdennetuista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamisen lisäksi myös muista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mahdollistamista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisätty kohta 3) mahdollistaa määrärahan käytön myös muiden kuin päätösosan kohdissa 1) ja 2) mainittujen säädösten perusteella maksettavien EU:n kriisitukien maksamiseen. Lisäys mahdollistaa EU:n kriisitukien toimeenpanon myös silloin, jos EU-säädösperusta on jokin muu kuin päätösosan kohdissa 1) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1307/2013) ja 2) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013) mainitut.

Vuoden 2018 lisätalousarviossa momentille lisättiin kohta 6), joka mahdollistaa määrärahan käytön neuvoston asetuksen (EU) N:o 2018/264 perusteella palautettavien sokerin ja isoglukoosin tuotantomaksujen korkomenoihin.

2018 II lisätalousarvio	15 000 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	531 130 000
2017 tilinpäätös	533 706 680
2016 tilinpäätös	587 810 345

43. *Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)*

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2018 saa tehdä ohjelmakautteen 2014—2020 kohdistuvia ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2019 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 38 000 000 euroa.

Selvitysosa: Valtuuden lisäys johtuu Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman (maaseutuohjelma) luonnonmukaisen tuotannon vuosina 2016—2017 tehtyjen sitoumusten uusimisen yhteydessä vapautuneiden valtuuksien uudelleenbudjetoinnista. Lisäyksellä varmistetaan vuoden 2018 valtuuden riittävyys ja maaseutuohjelman täysimääräinen toteutuminen ohjelmakauden loppuvuosina.

Ympäristökorvausten ja luonnonmukaisen tuotannon valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)

	2018	2019	2020	2021	2022—	Yhteensä vuodesta 2018 lähtien	Valtuus vuodesta 2019 lähtien
Vuosia 2014—2020 koskevat toimenpiteet, josta vuonna 2018 tehtävät sitoumukset ja sopimukset (v. 2018 valtuus) ¹⁾	289,210	288,210	14,500	14,500	14,500	620,920	38,000
— luonnonmukainen tuotanto	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	42,500	34,000
— ympäristökorvaukset	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	4,000
ennen vuotta 2018 tehdyt sitoumukset ja sopimukset	279,710	278,710	5,000	5,000	5,000	573,420	-
— ympäristökorvaukset	240,527	239,527	-	-	-	480,054	-
— luonnonmukainen tuotanto	39,183	39,183	5,000	5,000	5,000	93,366	-
Vuosia 2000—2006 koskevat toimenpiteet	0,100	-	-	-	-	0,100	-
Vuosia 1995—1999 koskevat toimenpiteet	0,400	0,300	-	-	-	0,700	-
Menot yhteensä	289,710	288,510	14,500	14,500	14,500	621,720	38,000

¹⁾ Momentilla on lisäksi käytettävissä vuosilta 2016 ja 2017 siirtynyttä valtuutta yhteensä 40 milj. euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	290 710 000
2017 tilinpäätös	300 043 000
2016 tilinpäätös	300 043 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. *Perusväylänpito* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 46 150 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on kohdennettu tasoristeysten turvallisuuden ja teiden talvikunnossapidon parantamiseen, korjausvelan vähentämiseen sekä vt 12 riista-aitojen rakentamiseen.

2018 II lisätalousarvio	46 150 000
2018 I lisätalousarvio	15 540 000
2018 talousarvio	1 406 800 000
2017 tilinpäätös	1 271 800 000
2016 tilinpäätös	1 061 400 000

37. *Valtionavustus kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuksen maksamiseen kunnille kävelyä ja pyöräilyä edistäviin infrahankkeisiin ja muihin kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantaviin hankkeisiin
- 2) valtionavustusten maksamiseen kävelyä ja pyöräilyä edistäviin muihin hankkeisiin
- 3) valtionavustusten maksamiseen kunnille niiden toteuttamiin, joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaviin infrahankkeisiin.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman, jonka toimenpiteet kohdistuvat vuosiin 2018—2023. Osana edistämishjelmaa toteutetaan valtion ja kuntien yhteinen, viisivuotinen investointiohjelma, jonka hankkeilla parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sitoutuneiden kaupunkien katuverkolla. Edistämishjelma on osa kansallisen energia- ja ilmastostrategian toteuttamista.

Valtio voi myöntää avustusta kunnille, jotka toteuttavat ohjelman mukaisia toimenpiteitä omalla katuverkollaan. Kunnan tulee osallistua hankkeen kustannuksiin vähintään yhtä suurella panostuksella. Valtio voi myöntää kunnille myös avustuksia sellaisiin infrahankkeisiin, joilla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja edistetään sen kulkutapaosuuden lisäämistä. Tällainen hanke voi olla esim. liityntäpysäköintialueen rakentaminen.

2018 II lisätalousarvio 3 500 000

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamisesta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	13 000 000
2017 tilinpäätös	13 000 000
2016 tilinpäätös	8 000 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 400 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

- 1) hankkeeseen Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 10 100 000 euroa
- 2) hankkeeseen vt 4 Kirri—Tikkakoski liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 139 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys

Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys -hankkeen valtuutta tarkistetaan 4,4 milj. eurolla 5,7 milj. eurosta 10,1 milj. euroon. Sopimusvaltuuden tarkistus aiheutuu hankkeen laajentamisesta käsittämään myös Mäntyluoto—Tahkoluoto rataosan. Laajennus käsittää 10,5 km mittaisen osan valtion rataverkkoa.

Vt 4 Kirri—Tikkakoski

Hankkeen valtuus uusitaan. Vuoden 2018 talousarvion mukaan hankkeessa rakennetaan moottoritietä 14,7 km. Sopimusvaltuuden uusimisella mahdollistetaan moottoritien rakentaminen noin 16 km matkalta, Palokan ja Kirrin eritasoliittymien parantaminen moottoritiejakson eteläpuolella sekä turvallisuutta parantavien tiejärjestelyjen toteuttaminen moottoritiejakson pohjoispuolella. Valtuuden uusiminen ei aiheuta lisämäärärahan tarvetta.

2018 II lisätalousarvio	4 400 000
2018 I lisätalousarvio	24 500 000
2018 talousarvio	334 950 000
2017 tilinpäätös	308 100 000
2016 tilinpäätös	347 729 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin sekä laivaliikenteen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Merenkurkun laivaliikenteen investointiohjelmasta. Vaasan kaupungille on tarkoitus myöntää avustusta v. 2018.

Vaasan ja Uumajan kaupungit sekä Länsipohjan alue toteuttavat investointiohjelman, jolla kehitetään kaupunkien välistä liikenneyhteyttä ja pyritään varmistamaan sen jatkuvuus. Investointiohjelma toteutetaan yhdessä ruotsalaisen osapuolen kanssa yhtäläisin panoksin. Tavoitteena on mm. parantaa liikenteen energiatehokkuutta, pienentää päästöjä sekä lisätä talviliikenteen varmuutta ja täsmällisyyttä. Hankkeen toteuttajat sitoutuvat ylläpitämään liikennettä vähintään 10 vuotta vuodesta 2022 eteenpäin. Valtio ei enää vuodesta 2021 alkaen osallistu laivaliikenteen ylläpitoon vuotuisilla laivaliikennepalvelujen ostoilla.

2018 II lisätalousarvio	10 000 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	89 974 000
2017 tilinpäätös	84 524 000
2016 tilinpäätös	82 774 000

50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 350 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n globaalien avaruussääkeskuksen valmisteluvaiheen kustannuksista. Rahoituksella toteutetaan Suomeen tavoiteltavan keskuksen palveluiden johtamisjärjestelmät, saatavuus ja ylläpito yhdenmukaiseksi järjestön vaatimusten kanssa.

2018 II lisätalousarvio	350 000
2018 I lisätalousarvio	264 000
2018 talousarvio	45 545 000
2017 tilinpäätös	45 184 000
2016 tilinpäätös	44 122 999

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 510 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 330 000 euroa aiheutuu työvoima- ja kasvupalvelukoulutuksen hankinnan ja 180 000 euroa yrittäjien oleskelulupien käsittelyn siirrosta momentilta 32.30.01.

2018 II lisätalousarvio	1 510 000
2018 I lisätalousarvio	1 172 000
2018 talousarvio	169 255 000
2017 tilinpäätös	172 030 000
2016 tilinpäätös	193 011 672

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 676 000 euroa.

Lisäksi vuoden 2016 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 676 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleen budjetointia ja aiheutuu Luvat ja valvonnat -hankkeen toteuttamisaikataulun tarkentumisesta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2018 II lisätalousarvio	676 000
2018 talousarvio	5 056 000
2017 tilinpäätös	4 326 000
2016 tilinpäätös	2 316 000

40. *Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 650 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.01 Rakennusalan digitaalisen työllistymisen alusta -hankkeeseen.

2018 II lisätalousarvio	650 000
2018 talousarvio	18 001 000
2017 tilinpäätös	14 143 000
2016 tilinpäätös	13 371 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

06. *Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 Talent Boost — Kasvua kansainvälisistä osaajista -toimenpideohjelmaan.

2018 II lisätalousarvio	2 500 000
2018 I lisätalousarvio	679 000
2018 talousarvio	84 021 000
2017 tilinpäätös	42 153 000
2016 tilinpäätös	38 152 000

46. *Laivanrakennuksen innovaatiotuki* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laivanrakennuksen innovaatioihin myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (364/2015) mukaisiin avustuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus myöntää suunnitteilla olevaan kaasusähkö-hybridilaiva -projektiin. Uusi hybridilaiva tulisi liikennöimään Vaasa—Uumaja välillä. Päätös innovaatiotuen myöntämisestä hankkeelle on tarkoitus tehdä vuonna 2018.

2018 II lisätalousarvio	10 000 000
2017 tilinpäätös	30 860 000

80. *Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 85 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoimattomasta valuuttakurssikehityksestä.

2018 II lisätalousarvio	85 000 000
2018 I lisätalousarvio	39 300 000
2018 talousarvio	96 986 000
2017 tilinpäätös	92 882 703
2016 tilinpäätös	97 976 810

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	15 000 000
2018 I lisätalousarvio	5 800 000
2018 talousarvio	141 000 000
2017 tilinpäätös	141 827 409
2016 tilinpäätös	141 613 291

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 810 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 1 330 000 euroa työvoima- ja kasvupalvelukoulutuksen hankinnan ja 180 000 euroa yrittäjien oleskelulupien käsittelyn siirrosta momentille 32.01.02 sekä 650 000 euroa Rakennusalan digitaalisen työllistymisen alusta -hankkeen siirrosta momentille 32.01.40.

Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 1 350 000 euroa kertamenona tietokantahallintajärjestelmän ylläpidosta aiheutuviin lisäkustannuksiin.

2018 II lisätalousarvio	-810 000
2018 I lisätalousarvio	1 258 000
2018 talousarvio	163 076 000
2017 tilinpäätös	173 131 000
2016 tilinpäätös	164 737 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 35 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 2 500 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 32.50.40 ja 2 500 000 euroa siirrosta momentille 32.20.06 Talent Boost — Kasvua kansainvälisistä osaajista -toimenpideohjelmaan, 10 000 000 euroa siirrosta momentille 29.20.30 ja 10 000 000 euroa siirrosta momentille 29.40.20 osaamisen kehittämisen täsmätoimiin sekä 2 000 000 euroa siirrosta momentille 29.10.31, 2 500 000 euroa siirrosta momentille 29.01.53, 2 500 000 euroa siirrosta

momentille 32.70.03 ja 3 000 000 euroa siirrosta momentille 29.40.20 maahanmuuttajien osamiseen.

2018 II lisätalousarvio	-35 000 000
2018 I lisätalousarvio	29 000 000
2018 talousarvio	327 050 000
2017 tilinpäätös	433 753 000
2016 tilinpäätös	598 495 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 14 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotosta.

2018 II lisätalousarvio	14 000
2018 I lisätalousarvio	92 000
2018 talousarvio	11 188 000
2017 tilinpäätös	10 619 000
2016 tilinpäätös	9 969 000

03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 2 700 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu yhtenäispatentin voimaantulon siirtymisestä vuoteen 2019.

2018 II lisätalousarvio	-2 700 000
2018 talousarvio	9 247 000
2017 tilinpäätös	2 445 896
2016 tilinpäätös	-2 919 589

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 Talent Boost — Kasvua kansainvälisistä osaajista -toimenpideohjelmaan.

2018 II lisätalousarvio	2 500 000
2018 I lisätalousarvio	5 208 000
2018 talousarvio	10 000 000
2017 tilinpäätös	16 987 000
2016 tilinpäätös	15 000 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio-
politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 35 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää pk-yritysaloiteohjelman EU- ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen. Maksu voidaan suorittaa ennakkona ja meno kohdennetaan ennakon maksamisen perusteella.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2018 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 416 865 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan ja myöntämisvaltuuden 35 000 000 euron lisäys aiheutuu pk-yritysaloiteohjelman volyymin lisäämisestä. Lisäys on kokonaisuudessaan valtion rahoitusosuutta eikä se muuta momentin kautta rahoitettavien muiden rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muiden koheesio-
politiikan ohjelmien rahoitusta tai muuta EU:n Suomelle maksamia rahoitusosuuksia.

Valtion rahoitusosuuden lisääminen parantaisi pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksia ja edistäisi näin yritysten kasvua ja kansainvälistymistä hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 35 000 000 euroa vuonna 2019.

2018 II lisätalousarvio	35 000 000
2018 talousarvio	361 478 000
2017 tilinpäätös	280 568 707
2016 tilinpäätös	240 700 953

65. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	-1 000 000
2018 talousarvio	1 700 000
2017 tilinpäätös	2 092 276
2016 tilinpäätös	5 638 731

60. Energiapolitiikka

41. LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 6 652 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu terminaalihankkeen toteutuksen viivästyisestä. Hankkeen tuen maksatukset siirtyvät vuodelle 2019.

2018 II lisätalousarvio	-6 652 000
2018 talousarvio	20 482 000
2017 tilinpäätös	14 634 920
2016 tilinpäätös	23 610 148

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 51 900 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu sähkön markkinahinnan ja päästöoikeuden hinnan nousuisista sekä tuotantomäärien tarkistuksesta.

2018 II lisätalousarvio	-51 900 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	314 100 000
2017 tilinpäätös	225 791 255
2016 tilinpäätös	171 865 622

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 270 000 euroa Kotouttamisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen edistämiseen sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 maahanmuuttajien osaamisen kehittämiseen ja työllistymisen edistämiseen ja on tarkoitus käyttää kunnille myönnettäviin avustuksiin kuntien kotouttamisen osaamiskustoimintaan.

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaa rahoitetaan myös momentilta 29.01.53.

2018 II lisätalousarvio	2 500 000
2018 talousarvio	1 061 000
2017 tilinpäätös	1 631 000
2016 tilinpäätös	2 168 000

30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden arvioitua pienemmästä määrästä.

2018 II lisätalousarvio	-15 000 000
2018 talousarvio	243 104 000
2017 tilinpäätös	224 865 004
2016 tilinpäätös	131 308 940

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 60 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 24.01.01.

2018 II lisätalousarvio	-60 000
2018 I lisätalousarvio	-108 000
2018 talousarvio	31 004 000
2017 tilinpäätös	31 200 000
2016 tilinpäätös	28 764 000

02. Valvonta

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 90 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu EU:n lääkinnällisiä laitteita koskevan asetuksen (MD/IVD-asetus) toimeenpanosta.

2018 II lisätalousarvio	90 000
2018 I lisätalousarvio	95 000
2018 talousarvio	10 836 000
2017 tilinpäätös	10 762 000
2016 tilinpäätös	11 770 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää oikeuslääketieteelliseen ruumiin avaukseen määrättyjen ruumiiden kuljetuksista tai poliisin tilaamista ruumiiden kuljetuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys perustuu tarpeeseen siirtää vainaja kuolinpaikalta säilytyspaikkaan ennen kuin kuolemansyyn selvittämisen tapa, joka voi olla joko oikeuslääketieteellinen tai lääketieteellinen, on varmistunut. Kuljetuksen tilaajana voi toimia poliisi.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	10 247 000
2017 tilinpäätös	7 504 651
2016 tilinpäätös	7 578 649

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja erät palvelut

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 11 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu opiskelijoiden siirtymisestä yleisen asumistuen piiriin. Arvioitua useampi opiskelija on nostanut asumistukea myös kesällä.

2018 II lisätalousarvio	11 200 000
2018 talousarvio	1 486 500 000
2017 tilinpäätös	1 266 400 000
2016 tilinpäätös	1 075 310 000

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 80 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tuen keston lyhenemisestä ja arvioitua pienemmästä keskimääräisestä tuesta saajaa kohden.

2018 II lisätalousarvio	-80 000 000
2018 talousarvio	818 800 000
2017 tilinpäätös	760 630 313
2016 tilinpäätös	314 867 985

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu sosiaaliturvarahastojen toimintakuluista.

2018 II lisätalousarvio	1 000 000
2018 I lisätalousarvio	3 741 000
2018 talousarvio	325 000 000
2017 tilinpäätös	331 747 000
2016 tilinpäätös	319 481 000

20. Työttömyysturva

31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös julkisten työvoimaja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevasta kokeilusta annetun lain (505/2017) mukaisen valtion korvauksen maksamiseen kunnille työelämäkokeilun järjestämisestä.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	26 840 000
2017 tilinpäätös	20 095 649
2016 tilinpäätös	23 018 222

50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 96 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu työttömien määrän laskusta.

2018 II lisätalousarvio	-96 000 000
2018 talousarvio	1 005 200 000
2017 tilinpäätös	983 911 277
2016 tilinpäätös	1 096 597 001

51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 11 900 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu työttömien määrän laskusta.

2018 II lisätalousarvio	-11 900 000
2018 talousarvio	42 400 000
2017 tilinpäätös	95 356 992
2016 tilinpäätös	178 900 000

52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 48 300 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 18 300 000 euroa aiheutuu työttömien määrän laskusta ja 30 000 000 euroa palkkatuen arvioitua pienemmästä käytöstä.

2018 II lisätalousarvio	-48 300 000
2018 talousarvio	1 563 300 000
2017 tilinpäätös	1 495 980 710
2016 tilinpäätös	1 414 000 000

40. Eläkkeet*52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 14 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarvearvion tarkentumisesta.

2018 II lisätalousarvio	14 000 000
2018 talousarvio	239 000 000
2017 tilinpäätös	192 849 154
2016 tilinpäätös	138 000 000

50. Veteraanien tukeminen*56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään lisäystä 19 282 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 068 000 euroa aiheutuu kuntoutukseen ja 16 214 000 euroa kotona asumista tukeviin palveluihin kohdentuvista lisäyksistä.

2018 II lisätalousarvio	19 282 000
2018 talousarvio	41 688 000
2017 tilinpäätös	49 325 000
2016 tilinpäätös	17 988 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55 ja aiheutuu maankäyttöpäätösten digitaalisatiahankkeiden toteuttamisesta johtuvista menoista.

2018 II lisätalousarvio	500 000
2018 I lisätalousarvio	78 000
2018 talousarvio	26 456 000
2017 tilinpäätös	27 472 000
2016 tilinpäätös	28 397 000

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 260 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55 ja aiheutuu SYKE:n toimintojen Viikkiin siirtymisestä johtuvista muuttokustannuksista.

2018 II lisätalousarvio	1 260 000
2018 I lisätalousarvio	714 000
2018 talousarvio	22 337 000
2017 tilinpäätös	25 878 000
2016 tilinpäätös	29 815 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 90 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 22 henkilötyövuotta määräaikaisen henki-

löstön palkkaamiseen kohdan 6) sekä 30 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen ja 38 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen muiden kohtien tehtäviin.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55 ja aiheutuu Suomen muovitiekartan edistämiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisesta.

2018 II lisätalousarvio	500 000
2018 talousarvio	16 025 000
2017 tilinpäätös	14 725 000
2016 tilinpäätös	15 825 000

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 450 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55, mistä 770 000 euroa aiheutuu asiakaspalvelun parantamisesta ja korjausvelan vähentämisestä, 880 000 euroa hallinnon ja talouden tietojärjestelmien uusimisesta ja 800 000 euroa Metsähallituksen digitalisaatiohankkeista.

2018 II lisätalousarvio	2 450 000
2018 I lisätalousarvio	504 000
2018 talousarvio	31 806 000
2017 tilinpäätös	29 656 000
2016 tilinpäätös	39 616 000

61. Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 560 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55 ja aiheutuu kansallisen kestävän kaupunkikehityksen ohjelman hankkeiden toimeenpanosta.

2018 II lisätalousarvio	560 000
2018 I lisätalousarvio	-100 000
2018 talousarvio	8 592 000
2017 tilinpäätös	6 042 000
2016 tilinpäätös	11 072 000

63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 35.20.55 ja aiheutuu Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSÖ) toteuttamisen vahvistamisesta.

2018 II lisätalousarvio	3 000 000
2018 talousarvio	26 630 000
2017 tilinpäätös	20 630 000
2016 tilinpäätös	18 474 172

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 12 330 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu arvion tarkentumisesta, mistä 8 270 000 euroa on siirtoa momenteille 35.01.01, 35.01.04, 35.10.22, 35.10.52, 35.10.61 ja 35.10.63.

Korjausavustusten tarvearvion aleneminen aiheutuu erityisesti hissiavustusten tukiprocentin alentamisesta kesällä 2017, mikä viivästytti taloyhtiöiden päätöksiä ja avustusten käyttöä kyseisenä vuonna. Vuonna 2018 myönnetään edelleen vuodelta 2017 siirtyneitä korjausavustuksia sekä Valtion asuntorahastosta myönnettäviä korjausavustuksia.

2018 II lisätalousarvio	-12 330 000
2018 talousarvio	16 500 000
2017 tilinpäätös	20 000 000
2016 tilinpäätös	20 000 000

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2018 saa valtion asuntorahastosta varoista valtionavustuslain nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 3 000 000 euroa siten kuin aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty ja vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 104 000 000 euroa.

Selvitysosa: Kasvukeskusten ulkopuolella väestöä menettävillä alueilla valtion tukemien vuokra-asuntojen vajaakäyttö on lisääntynyt. Purkuavustusten tarve on kasvanut eikä 2 000 000 euron valtuus enää riitä. Purkuavustukset parantavat osaltaan väestötappioalueilla sijaitsevien vuokrataloyhteisöjen mahdollisuuksia kehittää kiinteistökontaansa ja jatkaa toimintaansa.

Erityisryhmien investointiavustuksista voidaan vähentää 1 000 000 euroa. Tarkentuneen arvion perusteella investointiavustuksista jäisi käyttämättä 10 000 000 euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	—
2017 tilinpäätös	—
2016 tilinpäätös	—

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 60 000 000 euroa.

Selvitysosa: Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Määrärahan vähentämisen taustalla on euroalueen korkotasojen lasku. Korkomenojen arvioinnissa on laskentaoletuksena käytetty laskentahetken markkinakorkotasoja, -0,3 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja 1,0 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2018 II lisätalousarvio	-60 000 000
2018 talousarvio	1 221 000 000
2017 tilinpäätös	1 324 939 712
2016 tilinpäätös	1 513 349 158